

RAPORT KOŃCOWY Z EWALUACJI WEWNĘTRZNEJ ROK SZKOLNY 2020/2021

ORGANIZACJA EWALUACJI WEWNĘTRZNEJ w roku szkolnym 2020/2021

Zagadnienia do ewaluacji wewnętrznej:

1. Problem badawczy: Rozpoznanie sposobów korzystania z mediów społecznościowych i skali zjawiska cyberprzemocy w środowisku uczniowskim naszej szkoły.
2. ~~Problem badawczy: Diagnoza czynników ryzyka i czynników chroniących w celu przeciwdziałania narkomanii i podejmowanie przez uczniów zachowań ryzykownych w terminie do 15 września 2020r.~~
3. ~~Problem badawczy: Problem badawczy: Rozpoznanie funkcjonowania środowiska szkolnego w czasie zamknięcia szkół spowodowanego pandemią~~

Przedmiot/problem badawczy nr 1 : Rozpoznanie sposobów korzystania z mediów społecznościowych i skali zjawiska cyberprzemocy w środowisku uczniowskim naszej szkoły.

Wykonał: Zespół ds. ewaluacji i pomiaru dydaktycznego w składzie:

E.Kościńska, J.Kasprzak, E. Borecka

Podstawa prawna: : *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz.U.2017 poz.1658).*

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie i opis zastosowanej metodologii.....	2
II.	Analiza ilościowa otrzymanych wyników	4
III.	Wnioski w odniesieniu do pytań kluczowych. Analiza jakościowa uzyskanych wyników.....	6
IV.	Rekomendacje.....	7
V.	Aneks	7

I. WPROWADZENIE I OPIS ZASTOSOWANEJ METODOLOGII

Prezentowany raport jest wynikiem ewaluacji wewnętrznej przeprowadzonej w Szkole Podstawowej nr 3 im. Jana Brzechwy w Goleniowie przez członków zespołu ds. ewaluacji i pomiaru dydaktycznego w miesiącu wrześniu 2020r. roku i odnosi się do problemu badawczego nr 1: Rozpoznanie sposobów korzystania z mediów społecznościowych i skali zjawiska cyberprzemocy w środowisku uczniowskim naszej szkoły.

W ostatnich latach przemoc występująca w Internecie stała się poważnym problemem społecznym. Ponad połowa młodych użytkowników internetu przyznaje, że spotkała się z różnymi przejawami przemocy w sieci zarówno wobec swoich kolegów i koleżanek, jak i osób nieznanymi. ¹

Cyberprzemoc to zjawisko najkrócej definiuje się jako przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Technologie te to głównie Internet oraz telefony komórkowe.

W odróżnieniu od „tradycyjnej” przemocy (ang. bullying) zjawisko cyberprzemocy charakteryzuje wysoki poziom anonimowości sprawcy. Ponadto na znaczeniu traci klasycznie rozumiana „siła”, mierzona cechami fizycznymi czy społecznymi, a atutem sprawcy staje się umiejętność wykorzystywania mediów elektronicznych. Charakterystyczna dla problemu szybkość rozpowszechniania materiałów kierowanych przeciwko ofierze oraz ich powszechna dostępność sieci sprawia, że jest to zjawisko szczególnie niebezpieczne. Kompromitujące zdjęcia, filmy czy informacje potrafią zrobić w Internecie bardzo szybką „karierę”, a ich usunięcie jest czysto praktycznie niemożliwe. ²

Podobnie jak przemoc w świecie realnym, nękanie w internecie obejmuje powtarzające się akty agresji, które trwają długo, nasilają się z czasem i realizowane są z intencją wyrządzenia krzywdy drugiej osobie.

NAJCZĘSTSZE FORMY CYBERPRZEMOCY:

- 1) agresja słowna, np. wyzywanie na czatach internetowych,
- 2) zamieszczanie komentarzy na forum internetowym w celu ośmieszenia,
- 3) sprawienia przykrości lub wystraszenia innej osoby;
- 4) upublicznianie upokarzających, przerobionych zdjęć i filmów;
- 5) zamieszczanie przykrych komentarzy na profilach innych osób w portalach społecznościowych; włamanie na konto i podszywanie się pod kogoś w celu zamieszczania w jego imieniu obraźliwych postów i zdjęć na profilach innych użytkowników;
- 6) szantażowanie;
- 7) ujawnianie sekretów;
- 8) wykluczanie z grona „znajomych” w internecie;
- 9) celowe ignorowanie czyjejś działalności w sieci. ³

TYPY AGRESJI INTERNETOWEJ

1. **Agresja elektroniczna w stosunku do pokrzywdzonych** - określa sytuację, w której osoba silniejsza naśmiewa się z osoby słabszej, takiej, która nie potrafi się skutecznie obronić. Często ten typ agresji koncentruje się wokół konstruowaniu i publikowaniu w sieci materiałów ukazujących w negatywnym świetle osoby chore, upośledzone, ubogie.

¹ A. Borkowska, CYBERPRZEMOC WŁĄCZ BLOKADĘ NA NĘKANIE, Warszawa 2020 r, s. 12.

² Ł. Wojtasik, Jak reagować na cyberprzemoc. Poradnik dla szkół, Warszawa 2017, s. 6-7.

³ A. Borkowska, CYBERPRZEMOC WŁĄCZ BLOKADĘ NA NĘKANIE, Warszawa 2020 r, s. 8.

2. **Agresja elektroniczna w stosunku do osób znanych** - dotyczy ona celebrytów, osób znanych z mediów, osób publicznych. Często ta forma agresji internetowej jest usprawiedliwiana - w opinii społecznej pojawiło się błędne przekonanie, że ktoś, kto decyduje się na zostanie osobą publiczną, musi ponosić również negatywne tego konsekwencje. Agresja elektroniczna wobec celebrytów przyjmuje jednak nierzadko bardzo duże rozmiary i przejawia się nie tylko obraźliwymi komentarzami na forach czy portalach plotkarskich, ale także tworzeniem materiałów medialnych ukazujących osobę znaną w bardzo złym świetle.
3. **Agresja elektroniczna w stosunku do osób przypadkowych** - dotyczy sytuacji, kiedy agresja nie ma żadnego podłoża przyczynowego i nie istnieje teoretycznie żaden powód do jej uaktywnienia. Takie przypadki zdarzają się chociażby na czatach internetowych, gdzie osoba nie mająca żadnego powodu do agresji wobec nieznanego uczestnika czatu zaczyna nagle obrażać czy prowokować ostrą wymianę zdań. Zazwyczaj ten typ agresji charakteryzuje się dużą anonimowością - osoba, która obraża nie ujawnia swoich danych, myśląc, że może bezkarnie i w ukryciu obrażać innych ludzi.
4. **Elektroniczna agresja uprzedzeniowa** - dotyczy nie tylko poszczególnych osób, ale także różnych grup. Zazwyczaj nie jest kierowana wobec konkretnej osoby, a raczej wobec zbiorowości o danych cechach czy przekonaniach (jako przykład może posłużyć wyśmiewanie się z osób o innym kolorze skóry, poglądach religijnych, czy określonej narodowości).
5. **Mobbing elektroniczny** - dotyczy sytuacji, w której sprawca agresji jest członkiem grupy, do której należy także ofiara. Omawiając typy agresji elektronicznej warto wspomnieć o cyberbullyingu. Dotyczy on przede wszystkim różnych form zastraszania dzieci przez rówieśników przy użyciu Internetu, a także innych urządzeń elektronicznych (na przykład telefonu). Zastraszające i szykanujące treści przekazywane są różnymi kanałami - zarówno przez czaty, określone witryny internetowe, jak i pocztę e-mail czy blogi i fora internetowe.⁴

SŁOWA UŻYWANE W KONTEKŚCIE CYBERPRZEMOCY:

Cyberstalking - wysyłanie powtarzających się i częstych wiadomości, które zawierają realne groźby obrażeń fizycznych.

Dissing - wysyłanie lub publikowanie informacji, które mają zaszkodzić czyjejś reputacji.

Łowienie ryb - kradzież czyjegoś profilu lub zakładanie fałszywych profili, aby zachęcić ludzi do nawiązania relacji online.

Fraping - logowanie się na konto innej osoby, podszywanie się pod nią lub publikowanie nieodpowiednich treści w jej imieniu

Przynęty - celowe rozniewanie osoby, poprzez mówienie lub robienie rzeczy, aby ją zirytować

Trolling - celowe publikowanie prowokacyjnych i obraźliwych wiadomości na tematy wrażliwe lub narzucanie osobom rasizmu lub mizoginii.

Żałoba - znęcanie się i gniewanie ludzi poprzez gry online.

1. Przedmiot/problem ewaluacji wewnętrznej:

Rozpoznanie sposobów korzystania z mediów społecznościowych i skali zjawiska cyberprzemocy w środowisku uczniowskim naszej szkoły.

⁴ Źródło: <http://www.heuristic.pl/blog/internet/Cyber-przemoc-czyli-agresja-w-Internecie-skad-sie-bierze;211.html>

2. Odbiorcy ewaluacji:

Dyrektor szkoły, nauczyciele, rodzice, uczniowie

3. Identyfikacja zasobów (czasowych, finansowych, ludzkich):

- 1) *Czas realizacji ewaluacji* : 1 miesiąc (wrzesień)
- 2) *Wyniki* : potrzebne w pierwszych miesiącach roku szkolnego,
- 3) *Koszty*: koszt papieru, tonera, pracy zespołu
- 4) *Wykonawcy ewaluacji* (członków zespołu ewaluacyjnego):
Koordynator: E. Kościńska,
Członkowie: J.Kasprzak, E.Borecka

4. Cel ewaluacji:

- 1) Rozpoznanie problemów, z jakimi stykają się uczniowie korzystając z Internetu i Mediów społecznościowych.
- 2) Uzyskanie informacji, które pozwolą podjąć ukierunkowane na potrzeby uczniów działania profilaktyczne kształtujące postawy odpowiedzialnego korzystania z mediów społecznościowych.

5. Pytania kluczowe (badawcze):

- 1) Z jakich urządzeń nowych technologii korzystają uczniowie?
- 2) Jakie zachowania w związku z aktywnością w sieci cechują naszych uczniów?
- 3) Jakie formy przemocy i agresji stosują uczniowie korzystając z Internetu, portali społecznościowych i telefonów komórkowych?
- 4) Z jakimi formami przemocy i agresji spotykają się uczniowie korzystając z Internetu, portali społecznościowych i telefonów komórkowych?

6. Kryteria ewaluacji (wskaźniki sukcesu): nie dotyczy

7. Dobór metod badawczych:

- 1) Ankieta dla uczniów klas 4 – 8 (min 50% U).
- 2) Analiza zapisów programu wychowawczo – profilaktycznego szkoły.
- 3) Wywiad z nauczycielami informatyki w szkole.

8. Formy, sposoby upowszechnienia raportu:

Umieszczenie w bibliotece szkolnej, prezentacja wyników/ rekomendacji na spotkaniu rady rodziców i rady pedagogicznej podczas dyskusji na temat przyjęcia programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły oraz umieszczenie na stronie szkoły.

II. ANALIZA ILOŚCIOWA OTRZYMANYCH WYNIKÓW

Grupa badawcza:

U – 71 (uczniów klas 4 -8 naszej szkoły)

N – 5 (nauczycieli - wszyscy uczący informatyki w klasach I – VIII)

Uczniów i nauczycieli informatyki poproszono, by odnieśli się do zagadnień związanych z funkcjonowaniem uczniów w sieci oraz zjawiskiem cyberprzemocy, które ich dotyka.

Otrzymane wyniki w zestawieniu procentowym obrazują wykresy poniżej. Nie wszystkie odpowiedzi sumują się do 100% - braków nie analizowaliśmy, inne przekraczają 100% ze względu na możliwość wyboru kilku odpowiedzi spośród podanych.

Pytanie

1U: Z których urządzeń nowych technologii korzystasz?

telefon komórkowy 59%, komputer stacjonarny 30%, komputer przenośny 34%

2U: Zaznacz proszę, które z poniższych zdań są w Twoim przypadku prawdziwe:

Posiadam profil na portalach społecznościowych (np. Facebook, Instagram itd.) 46%, Bardzo lubię spędzać czas przed komputerem 34%, Nudzę się, gdy przez jeden dzień nie mam dostępu do Internetu 28%, Potrafię samodzielnie stworzyć stronę internetową 6%, Prowadzę swoją stronę internetową/bloga 4%.

Komentarz:

59% uczniów korzysta z telefon, 46 % posiada profil na portalach społecznościowych. Bardzo lubi spędzać czas przy komputerze aż 34% z czego tylko 6% potrafi stworzyć stronę internetową, a 4% ankietowanych prowadzi bloga.

3U: Czy zdarzyło Ci się wyzywać kogoś w Internecie?

5 razy i więcej 23%, 2– 4 razy 3%, 1 raz 24%, nigdy 21%, nie wiem, nie pamiętam 30%

4U: Czy zdarzyło Ci się wysłać wiadomości, żeby sprawić przykrość innej osobie?

5 razy i więcej 10%, 2– 4 razy 7%, 1 raz 18%, nigdy 28%, nie wiem, nie pamiętam 38%

5U: Czy zdarzyło Ci się wyzywać, obrażać inne osoby na czacie, komunikatorze internetowym?

5 razy i więcej 11%, 2– 4 razy 7%, 1 raz 6%, nigdy 45%, nie wiem, nie pamiętam 31%

Komentarz:

30% uczniów wyzywało kogoś w Internecie, a 38% wysłało wiadomość aby sprawić komuś przykrość przy czym 45% ankietowanych nigdy nie obrażało, wyzywało innych osób na czatach oraz komunikatorach Internetowych.

6U: Czy zdarzyło Ci umieścić/rozesać znajomym w Internecie zdjęcie przedstawiające zdjęcie innych osób w niekorzystnej sytuacji?

5 razy i więcej 6%, 2– 4 razy 3%, 1 raz 6%, nigdy 62%, nie wiem, nie pamiętam 24%

7U: Czy zdarzyło Ci się obrażać inne osoby podczas gier online?

5 razy i więcej 28%, 2– 4 razy 7%, 1 raz 6%, nigdy 7%, nie wiem, nie pamiętam 52%

8U: Czy zdarzyło Ci się przerobić i umieścić w Internecie zdjęcie innej osoby?

5 razy i więcej 0, 2– 4 razy 3%, 1 raz 1%, nigdy 83%, nie wiem, nie pamiętam 13%

U9: Czy zdarzyło Ci się celo wykluczyć ze swoich znajomych w Internecie inną osobą, aby jej dokuczyć?

5 razy i więcej 3%, 2– 4 razy 4%, 1 raz 6%, nigdy 55%, nie wiem, nie pamiętam 32%

Komentarz:

62% ankietowanych nie umieściło bądź nie rozesało zdjęć innej osoby w niekorzystnej sytuacji, 52% uczniów nie pamięta czy kogoś obrazili podczas grania online, 83% respondentów nigdy nie przerobiła zdjęcia innych osób. 55% nigdy nie wykluczyła świadomie swoich znajomych aby jej dokuczyć.

U10: Jeśli zdarzyło Ci się robić choćby jedną z rzeczy wymienionych w pytaniach, zaznacz proszę kogo to dotyczyło.

Kolegów/koleżanek z klasy 37%

Osób, które znasz tylko z Internetu 38%

Osób całkowicie przypadkowych/nieznajomych 10%

Nie tyle konkretnych osób co grup ludzi, np. kibice 1%

U11: Czy zdarzyło Ci się w ostatnim roku, że ktoś przy pomocy Internetu:

wysłał sms, który mi dokuczył 38%

obraził mnie w trakcie grania w gry online 24%

wyzywał mnie podczas rozmowy na czacie 15%

wysłał na portal randkowy/towarzyski fałszywe ogłoszenie z moimi danymi/zdjęciem 3%

założył fikcyjne konto internetowe w portalu społecznościowym ośmieszające mnie 3%

Komentarz:

38% respondentów wyzywało w Internecie osoby, które znają tylko z wirtualnego świata tyle samo procent dostało wiadomości które im dokuczyły.

III WNIOSKI W ODNIESIENIU DO PYTAŃ KLUCZOWYCH. ANALIZA JAKOŚCIOWA UZYSKANYCH WYNIKÓW

Prowadzone badania miały nam przynieść odpowiedzi na następująco sformułowane pytania badawcze:

1) Z jakich urządzeń nowych technologii korzystają uczniowie?

Uzyskane wyniki badań pokazują, że nasi uczniowie z klas 4 – 8 najczęściej korzystają z telefonów komórkowych oraz komputerów przenośnych.

2) Jakie zachowania w związku z aktywnością w sieci cechują naszych uczniów?

Analizując badania stwierdzam, że uczniowie nie przejawiają agresji werbalnej w Internecie, tylko około 6% respondentów przyznało, że miało to miejsce tylko raz. Większość badanych nie wykazuje cyberprzemocy.

3) Jakie formy przemocy i agresji stosują uczniowie korzystając z Internetu, portali społecznościowych i telefonów komórkowych?

Uczniowie najczęściej używają słów agresji w czasie gier online, co można wytłumaczyć silnymi emocjami związanymi z rywalizacją. W innych obszarach dzieci nie są aktywne. Nie przerabiają zdjęć, nie wysyłają kompromitujących fotografii innym użytkownikom Internetu. Nie wyzywają na czatach i komunikatorach.

4) Z jakimi formami przemocy i agresji spotykają się uczniowie korzystając z Internetu, portali społecznościowych i telefonów komórkowych?

Wysyłanie wiadomości SMS jest najczęstszą podawaną formą przemocy (38%). Tuż za nią są czaty, które używane są w czasie korzystania z gier onliowych.

Dodatkowo analiza harmonogramu działań na ten rok szkolny zawarta w programie wychowawczo – profilaktycznym szkoły wskazuje na następujące działania, które mają zostać podjęte celem zapewnienia bezpiecznego korzystania oraz reagowania na cyberprzestrzeń:

1. Kształtowanie umiejętności bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu, krytycznej analizy informacji, zawierania bezpiecznych relacji z innymi użytkownikami sieci,
2. Przeprowadzanie warsztatów na temat bezpieczeństwa w sieci w klasach 1-8,
3. Warsztaty dla uczniów o zagrożeniach i skutkach wynikających z nieprawidłowego korzystania z technologii informacyjnych kl 4 -7,
4. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera, Internetu, telewizji, telefon,

W rozmowie z nauczycielami informatyki ustalono, że w ramach zajęć z tego przedmiotu omawiane będą następujące zagadnienia:

1. Zasady korzystania z bezpiecznego z Internetu.
2. Cyberprzestrzeń czyli agresja w Internecie skąd się bierze.
3. Zasad netykiety w Internecie.
4. Omównienie występujących form nękania w sieci.

5. Gdzie szukać pomocy, jak zgłosić nadużycie.

IV REKOMENDACJE

Na podstawie uzyskanych wyników badań można stwierdzić, że:

O cyberprzemocy, podobnie jak o innych zagrożeniach wynikających z korzystania z Internetu, warto rozmawiać z dziećmi zanim jeszcze ich doświadczą. Trzeba uczyć je, jak poruszać się w wirtualnym świecie, aby nie narażać się na niebezpieczeństwo. Działania zaplanowane na ten rok szkolny w programie profilaktyczno-wychowawczym szkoły i ujęte w planie pracy nauczycieli informatyki uznano za wystarczające.

W kolejnym roku szkolnym należy:

Przeprowadzać akcje informacyjne skoncentrowane na pomocy osobą dotkniętym cyberprzemocą jak również poszerzać świadomość uczniów dotyczących konsekwencji związanych z agresją w Internecie. Należy zaplanować w planie pracy:

1. Lekcje wychowawcze dotycząc CYBERPRZEMOCY I CYBERBEZPIECZŃSTWA.
2. Lekcje informatyki dotyczące CYBERPRZEMOCY I CYBERBEZPIECZŃSTWA.
3. Kampanie społeczne przeprowadzone przez uczniów klas starszy dla uczniów klas młodszych.
4. Utworzyć konto mailowe, na które dzieci będą mogły anonimowo zgłaszać swoje problemy związane z szeroko rozumianą cyberprzemocą.
5. Włączanie się do akcji Ogólnopolskich np. STOP CYBERPRZEMOCY prowadzonych przez fundację DZIECI NICZYJE i ręczenie każdemu z uczniów ulotki o CYBERPRZEMOCY, w której będą znajdowały się potrzebne informacje np. Jak gromadzić materiały, gdzie je przekazywać, komu je przekazać. Gdzie szukać pomocy.

IV ANEKS

Stanowią kwestionariusze ankiet w postaci załączników.

Przedstawiono na RP dnia 2020 roku

KONIEC